

Aan de leden**Datum**

9 februari 2022

Kenmerk

TISB/U202200050

Lbr. 22/008

Telefoonnummer

070 373 8393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Nieuwe gemeentelijke taak Prenatale Huisbezoeken JGZ

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Op 15 december 2021 is de wijziging vastgesteld van de Wet publieke gezondheid vanwege het opnemen daarin van een gemeentelijke taak om een prenataal huisbezoek aan zwangeren en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie te (laten) verrichten. Het gaat om een nieuwe gemeentelijke taak die wordt toegevoegd aan de taken voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Het Koninklijk Besluit voor de datum van inwerkingtreding van de wet is nog niet genomen, maar zal snel volgen. De wetwijziging treedt op 1 juli 2022 in werking.

Zie verder <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2021-631.html>

Nieuwe taak JGZ

De opdracht aan de colleges van burgemeester en wethouders is om met de organisatie(s) voor jeugdgezondheidszorg (JGZ) in de gemeente afspraken te maken over het aanbieden van een *vrijwillig* prenataal huisbezoek (PHB). Dit bezoek is bedoeld om hulp en ondersteuning te geven aan zwangere vrouwen en hun gezinnen die in een (mogelijk) kwetsbare situatie verkeren. Met name verloskundige zorgverleners hebben een signaleringsfunctie en adviesrol naar de aanstaande ouder(s) toe. Maar ook andere professionals in het brede zorg- en welzijnsveld kunnen signaleren en aanstaande ouders adviseren een prenataal huisbezoek aan te vragen. Veel gemeenten participeren al enige tijd in het Landelijk Programma Kansrijke Start en hebben van hieruit al ervaring opgedaan met de prenatale huisbezoeken.

De aanmelding voor een prenataal huisbezoek bij de JGZ geschiedt door *de zwangere zelf*. Dat kan op advies van bijvoorbeeld de huisarts of de verloskundige zijn of van een professional van het sociaal wijkteam.

De wet wordt na twee respectievelijk vier jaar na de inwerkingtreding geëvalueerd op de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.

Preventief jeugdbeleid

Met het instrument van PHB wordt bijgedragen aan het preventieve jeugdbeleid. Door de aanstaande ouder(s) die ondersteuning te bieden die nodig is, kunnen de prenatale huisbezoeken de eerste schakel zijn in de aanpak van een kansrijke start en optimale ontwikkelingskansen voor jonge kinderen. De bedoeling is om aanstaande ouders en gezinnen in een kwetsbare situatie te ontzorgen door tijdig passende hulp en ondersteuning te bieden. Zo kan deze ondersteuning leiden tot een beter zwangerschapsproces en betere geboorte-uitkomsten en zodoende bijdragen aan een beter toekomstperspectief voor kinderen. Het is hierbij belangrijk dat een krachtig lokaal netwerk wordt georganiseerd. Het PHB kan dus aanleiding zijn om de lokale samenwerking en afstemming van en tussen partijen rondom de geboortezorg en mogelijk ook partijen in het bredere welzijns- en zorgdomein te versterken. Wij verwijzen u daarbij naar de tools die vanuit het programma Kansrijke Start zijn ontwikkeld, www.kansrijkestartnl.nl

Storting gemeentefonds

Voor uitvoering van de nieuwe taak stelt het Rijk via het gemeentefonds aanvullende middelen beschikbaar.

In de meicirculaire 2021 is aangekondigd dat voor de uitvoering van het PHB per 1 januari 2022 € 5,3 miljoen aan het gemeentefonds zou worden toegevoegd. Nu het eerder verwachte tijdstip van inwerkingtreding is uitgesteld tot 1 juli 2022 worden als gevolg hiervan de oorspronkelijke beschikbare middelen voor 2022, € 5,3 mln., aangepast. Hierbij overweegt het ministerie van VWS, met het oog op compensatie van eventueel al gemaakte kosten, of een klein deel van het budget waarop gemeenten geen recht meer hebben toch toegekend kan worden. In de komende meicirculaire wordt de nieuwe verdeling per gemeente gepubliceerd. Zie eveneens de mededeling in de decembercirculaire 2021.

Uitvoering prenatale huisbezoeken

De betrokken landelijke organisaties rond de geboortezorg hebben in opdracht van het ministerie van VWS en samen met de VNG een handreiking opgesteld. Zie [Handreiking PHB](#)
In bijlage 4 van de Handreiking staat de samenvatting met aandachtspunten voor gemeenten.

Samengevat staat de gemeente het volgende te doen:

1. Vóór 1 juli 2022 afspraken maken met de JGZ organisatie over uitvoering van de prenatale huisbezoeken bij die zwangere vrouwen en hun gezinnen die in een kwetsbare situatie verkeren. Voor deze aanvulling op de bestaande opdracht aan de JGZ moet een budget worden toegekend op basis van de ingeschatte omvang van de doelgroep. Daar waar de gemeente al participeert in een lokale coalitie Kansrijke Start kan deze taak worden toegevoegd aan de samenwerkingsafspraken met deze lokale coalitie rond de geboortezorg.
2. Samenwerkingsafspraken maken met lokale partijen rond de geboortezorg. Desgewenst kunnen daar zorgpartijen uit het sociaal domein aan toegevoegd worden.
3. Criteria van een kwetsbare situatie in samenspraak met bovenstaande lokale/regionale organisaties vaststellen.
4. De omvang van de doelgroep vaststellen. Hierbij kunt u als basis gebruik maken van de perinatale kerncijfers voor uw gemeente op <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/gezondheid/>. Deze cijfers kunt u verfijnen met de criteria zoals hierboven genoemd. Ook kunt u gebruik maken van de [Atlas Kwetsbaarheid](#).
5. In overleg met bovenstaande samenwerkingspartners een keuze maken voor het toepassen van een signaleringsinstrument. Het gebruik van valide screeningsinstrumenten en signaleringsmethodieken, gecombineerd met professioneel inzicht, leiden tot betere herkenning van kwetsbare situaties. Er zijn diverse valide screeningsinstrumenten en

signaleringsmethodieken beschikbaar die zich richten op medische alsmede niet-medische risicofactoren.

6. Zorg ervoor dat in elk geval alle zorginstellingen en -professionals, denk aan de huisartsen, het maatschappelijk werk en de wijkteams geïnformeerd zijn over de mogelijkheid van een PHB voor aanstaande ouders in een kwetsbare situatie. Alle professionals kunnen signaleren en de aanstaande ouder(s) adviseren een PHB bij de JGZ aan te vragen.
7. Afspraken met de samenwerkingspartners maken over de aansluitende zorg of interventies. Afhankelijk van de situatie en de wensen en mogelijkheden van de zwangere, wordt bepaald of vervolgondersteuning nodig is, en zo ja, welke. Hierdoor kan hulp vroeger en effectiever worden gestart en kan vroege schade bij de baby voorkomen of verminderd worden. Ondersteuning kan op diverse manieren geboden worden, bijvoorbeeld een ondersteuningsadvies, de weg wijzen naar voorzieningen of de zwangere en/of het gezin begeleiden naar passende hulp. Hierbij wordt gebruik gemaakt van gemeentelijke voorzieningen, van effectieve interventies die in de gemeente voorhanden zijn. Te denken valt aan specifieke interventies, zoals het programma Voorzorg, Stevige Start of een verwijzing naar een zorginstanties.
8. Zorg dat de JGZ het PHB opneemt in het registratiesysteem van de JGZ. Maak ook afspraken over de wijze van monitoring.

Wij hopen u met deze ledenbrief voldoende te hebben geïnformeerd en wensen u veel succes met het uitvoeren van de nieuwe taak. Voor vragen kunt u contact opnemen met het VNG Informatiecentrum www.vng.nl/contact

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur